

Provozovatel: LONDA spol. s r.o.

Program: Rádio Impuls

Pořad: Zprávy

Období: 7.11.2012 – 11.1.2013

Předmět analýzy: Vyhodnocení vyváženosti a objektivity zpravodajství Rádía Impuls v období prezidentské kampaně v souvislosti se statistickými výstupy analýzy agentury Media Tenor, prezentované na 6. zasedání Rady dne 19. 3. 2013. Tato analýza odhalila, že **Jan Fischer se stal nejčastěji negativně konotovanou osobností ze všech kandidátů, nejmarkantněji pak ve zpravodajství Rádía Impuls.** Podíl negativních výpovědí v rámci pořadu Zprávy v jeho případě dosáhl 60%.

Analýza:

Vzhledem k precedentskému významu zhodnocení mediální kampaně před první přímou volbou prezidenta ČR přizvala Rada ke spolupráci agenturu Media Tenor, spol. s r.o., která dostala za úkol zpracovat kvantitativně-kvalitativní analýzu prezentace kandidátů na prezidenta ČR v rozhlasovém a televizním vysílání za období od 7. listopadu 2012 do 26. ledna 2013.

Analytický odbor předložil pod č. 0252/2013 na 7. zasedání Rady shrnutí, které interpretovalo a zhodnotilo výsledky analýzy Media Tenoru. Konstatovalo, že šlo de facto zejména o analýzu kvantitativní, jejíž zpracování mohlo pouze poskytnout některá vodítka pro další analytické výstupy vhodné pro potřeby správní činnosti regulačního orgánu.

Poukázal přitom na několik statistických výstupů, které teoreticky mohly indikovat problematická místa v rozhlasovém nebo televizním vysílání. Posoudit, zda jde i reálně o problematická místa z hlediska zákona o vysílání, je možno jenom na základě podrobného monitoringu předmětných částí vysílání a jejich posouzení ve všech příslušných kontextech. Proto bylo rozhodnuto o vypracování čtyř dodatečných analýz, včetně této.

Výše zmíněný materiál poukázal mj. na tu část analýzy Media Tenoru, z níž je zřejmé, že **kandidát Jan Fischer se stal nejčastěji negativně konotovanou osobností ze všech kandidátů, což se nejvíce projevilo ve zpravodajství Rádía Impuls.** Zde má při poměrně relevantním počtu zmínek (20) tento kandidát nejvyšší procento negativních zmínek (12, tj. 60%). Jan Fischer byl dle krátké zmínky v analýze negativně hodnocen zejména ve spojitosti se svou komunistickou minulostí.

Graf z analýzy Media Tenor:

Jak je konstatováno v samotné analýze Media Tenoru a jak je zřejmé i ze statistických výstupů, Jan Fischer byl nejnegativněji konotovanou osobností ze všech kandidátů plošně ve všech sledovaných médiích. **Rádio Impuls tedy v tomto směru není žádnou výjimkou.** Nelze ani konstatovat, že by se negativní zmínky o Janu Fischerovi pohybovaly v obsahové nebo kvantitativní rovině v jiných dimenzích, než u ostatních médií. Logicky musí – u každého jednoho kandidáta - procentuelně jedno z médií vyjít v součtu jako „nejnegativněji“ naladěné, to však samo o sobě ještě **nemůže vést k závěru, že cílem tohoto média bylo poškodit konkrétního kandidáta.**

V případě Jana Fischera šlo takřka výhradně o kontexty, týkající se jeho minulosti, konkrétně jeho členství v KSČ. Vzhledem k tomu, že šlo o jednoho z obecně nejvíce favorizovaných kandidátů, **nelze médiím vyčítat zvýšenou citlivost vůči problematickým místům v životopisu** tohoto kandidáta. Naopak, je možno do jisté míry kvitovat splněnou zpravodajskou povinnost v oblasti, k jejíž prezentaci se sám kandidát pochopitelně staví spíše pasivně. Do jisté míry právě to by měl být úkol médií v podobných kampaních – nikoli šířit samotnými kandidáty budovanou image, ale **objektivně informovat o osobnosti kandidáta ve všech souvislostech, včetně těch nelichotivých.**

Jan Fischer byl zmiňován zejména v souvislosti s mediálně vděčným výstupem herce Tomáše Hanáka, který se otevřeně vyslovil proti kandidatuře Fischera s odkazem na jeho komunistickou minulost (viz: <http://www.youtube.com/watch?v=MNpim9WUscE>). Právě zprávy o této události a s nimi související upozornění na minulost kandidáta tvoří u Fischera onu statisticky vypíchnutou množinu negativních zmínek. Samozřejmě Rádio Impuls nešlo v informování o prezidentské kampani nikterak do větších hloubek, prezentovalo spíše mediálně vděčné aktuality a zajímavosti, jakou Hanákovu prohlášení nepochybně bylo. Jde samozřejmě o znak bulvárnosti zpravodajství, dalo by se jen s trochou nadsázky říci, že atraktivnějším bylo pro zpravodajství v daný moment spíše jméno Hanák, než Fischer. Jak konstatuje souhrn OATV k analýze Media Tenoru, šlo do značné míry o pseudoudálost, která se však prezentací v médiích stala skutečnou událostí s politickým a celospolečenským významem, a jako taková **byla legitimně reflektována zpravodajstvím Rádía Impuls** (do „života“ celou věc uvedla Česká televize odvysíláním Hanákovu klipu). Nelze si dost dobře představit postih za to, že Rádio Impuls, stejně jako další média, prezentovalo zmíněnou událost, ani za to, že tuto prezentaci na druhé straně **„statisticky nevyvážilo“ dostatečným počtem pochvalných zmínek**, takřkajíc „ber kde ber“ ...

Rozhodujícím pro posouzení celé věci je fakt, že **Rádio Impuls nelze vinit z prokazatelné cílené kampaně zaměřené proti Janu Fischerovi**, ani nelze prokázat, že by byl tento kandidát poškozen zveřejněním zavádějících nebo lživých informací, případně účelovým výběrem a řazením zpráv apod. Zpravodajství Impulsu nebylo záměrným vyhledáváním témat či filtrováním negativních či pozitivních zpráv o tom či onom kandidátovi, ale prostou, spíše povrchní reflexí reality, zejména mediální. Ve svobodné společnosti, respektující svobodu slova, existují legitimní snahy aktivně vyjadřovat a prosazovat svoje postoje a média tuto skutečnost zachycují a zprostředkovávají, nelze ani zajistit naprostou objektivitu a vyváženost, ani určit, jak je vlastně definovat - vždy jde o momentální kompilát mnoha kontextů vzešlých z dané konkrétní politické nebo společenské situace.

Není zcela zřejmé, jakým způsobem došla agentura Media Tenor ke svým výsledkům. Bohužel Úřad Rady nemá již k dispozici záznamy všech zpravodajských pořadů z daného období. Kombinací poslechu všech dostupných záznamů a textových rešerší ze serveru

Newton bylo dohledáno celkem 7 zmínek o Fischerovi v daném období, vyhodnotitelných jako negativní. Lze se ovšem důvodně domnívat, že další případné negativní zmínky nalezené Media Tenorem byly pravděpodobně opakováním téhož, ať již doslovným, nebo tematicky shodným. Z analýzy totiž plyne, že drtivá **většina negativních zmínek je vázána k minulosti Jana Fischera a jeho členství v KSČ**, kromě nich jde v jednom případě o anonymní hlas z pouliční ankety, vyjadřující nedůvěru k Fischerovi, a v dalších případech o zmínku v rámci celkového hodnocení televizní debaty a o informaci o placených komparzistech v řadách Fischerových přívrženců.

Přepis nalezených zmínek ve zpravodajství a v Impulsech VM:

- **6.12.**

Jiřina SOUČKOVÁ, moderátorka

I za třemi prezidentskými zájemci o Pražský hrad včera zašli Mikuláš s čertem. V rámci studentského happeningu iniciativa Odstríhnutí chtěli Miloši Zemanovi, Jiřímu Dientsbierovi a Janu Fischerovi připomenout jejich koketování s komunistickou stranou. Kandidáti na prezidenta ale ve svých kancelářích nebyli. Student Tomáš Bartko v masce Mikuláše Impulsu přiznal, že je zklamaný.

Tomáš BARTKO, student

Vypovídá to o charakteru lidí. Dneska pan Zeman nebyl k zastižení, i když si myslím, že tam byl, protože nám zabouchli dveře. Předáme, prostě necháme tam dopis a řekneme, že zlobili. Nechali jsme jim tam uhlí jenom. Takže tímto způsobem to řešíme.

Jiřina SOUČKOVÁ, moderátorka

Studenti vyčítají Zemanovi i Dientsbierovi vyjednávání s KSČM ohledně podpory při volbě a Fischerovi vstup do normalizační KSČ v půli 80. let.

- **27.12.**

Monika VRCHOTOVÁ, moderátorka

Herec Tomáš Hanák se pustil do Jana Fischera. Na internetu koluje video, ve kterém ho vyzývá, aby svou prezidentskou kandidaturu zrušil. Hanákovi se nelíbí Fischerova dřívější angažovanost v komunistické straně. Další podrobnosti má teď Mária Kunová. Dobré ráno, Mário. Co tedy ve videu je a jak na to reaguje Jan Fischer?

Mária KUNOVÁ, redaktorka

Dobré ráno. Tak spot má upozornit na údajně rostoucí vliv KSČM v Česku a také na možnost, že se stane prezidentem naší republiky bývalý člen strany. Co přesně ve videu herec Tomáš Hanák říká, si teď poslechněte.

Tomáš HANÁK, herec

Vážený pane Fischere, chci vás jen požádat, abyste jako způsobilý člověk v sobě zkusil najít dostatek slušnosti a co by bývalý dlouholetý člen komunistické strany nekandidoval na prezidenta naší republiky. Není hanba se mýlit, hanba je nevyvodit z toho důsledky.

Mária KUNOVÁ, redaktorka

A reakce Jana Fischera? Názor Tomáše Hanáka respektuje a zároveň také dodává, že lidem slíbil, že změní českou politiku. S tímto programem jde do voleb a občané prý sami rozhodnou. Nicméně v komunistické straně byl krátce také další prezidentský kandidát Miloš Zeman.

Monika VRCHOTOVÁ, moderátorka

Mário, díky.

- **28.12.**

Monika VRCHOTOVÁ, moderátorka

Tomáši Hanákovi teď zvoní neustále telefon. Herec Impulsu řekl, že se ho každý ptá na vzkaz Janu Fischerovi. V půlminutovém spotu mu vyčítá jeho komunistickou minulost a vzkazuje mu, ať stáhne kandidaturu na prezidenta. Fischerova kancelář pak tvrdí, že tím Hanák jen nahrává hlavnímu konkurentovi Miloši Zemanovi.

Veronika HLAVÁČOVÁ, redaktorka

Podle herce Tomáše Hanáka má najít Jan Fischer dostatek slušnosti a kandidaturu na prezidenta stáhnout. V KSČ byl od roku 80 do roku 89.

Tomáš HANÁK, herec

Není hanba se mýlit, hanba je nevyvodit z toho důsledky.

Veronika HLAVÁČOVÁ, redaktorka

Video herce a baviče už má fanoušky. Ptali jsme se v Praze.

osoba

Já souhlasím s Hanákem, protože jsem musel odejít ze svojí práce kvůli tomu komunistickému teroru.

osoba

Má právo se vyjadřovat, že jo.

Veronika HLAVÁČOVÁ, redaktorka

Podle Jany Víškové z kanceláře Jana Fischera ale Hanák videem nahrává jen konkurentovi Miloši Zemanovi. Ten byl ve straně přítom v 60. letech také a o podporu žádal komunisty nedávno.

Jana VÍŠKOVÁ, mluvčí prezidentského kandidáta Jana Fischera

Autorům této výzvy nevadí, že tím fakticky pomáhají k prezidentské funkci někomu, kdo před pár týdny požádal současné komunisty o podporu a tedy může reálně napomoci této straně k ještě většímu vlivu v této zemi.

Veronika HLAVÁČOVÁ, redaktorka

Veronika Hlaváčová, rádio Impuls.

Monika VRCHOTOVÁ, moderátorka

Dodám, že Jan Fischer se navezl také do klíčových spolupracovníků Miloše Zemana, podivil se, že autorům výzvy nevadí, že tím pomáhají na Hrad Šloufovi, Zbytkovi, kauze D47 a dalším synonymům nečistých praktik. Podle Zemana se tak Fischer snížil k ubohé úrovni. V Mladé frontě mu to navíc oplatil stejnou mincí. Upozorňuje na Fischerovi sponzory a spolupracovníky, kteří také nemají minulost bez poskvrny, například na sponzora Tomáše Chrenka, který přispěl k zázračnému zbohatnutí Stanislava Grosse.

- **31.12.**

Tlak na prezidentského kandidáta Fischera kvůli jeho členství v KSČ se těsně před volbami stupňuje. V minulých dnech se v Praze objevil další billboard, který upozorňuje na jeho stranickou příslušnost v letech 1980 až 1989. Vyobrazuje Fischera v uniformě Lidových milicí. Vedle něj stojí nápis: V KSČ byl, ale v Lidových milicích ne. Samotný Fischer útoky na své členství v KSČ odmítá. Na plakátech si stojí za tím, že se pod jeho kandidaturu podepsalo přes 100 tisíc lidí a svou činností po sametové revoluci si své chyby odpracoval.

- **5.1.**

Prezidentského kandidáta Jana Fischera podpořili zčásti komparzisté. Do páteční debaty s protikandidátem Milošem Zemanem povolal Fischerův volební tým čtyřicet lidí, kterým za účast v pořadu zaplatil. Podle některých zpráv dostal každý člověk 800

Kč. Podle Fischerovy kanceláře může za zmatky částečně i televize Prima Family, která debatu pořádala. Prý si ušetřila produkční práci, když volební týmy obou prezidentských kandidátů pověřila tím, aby každý do pořadu přivedl 200 kandidátových příznivců. Vzhledem k odpolednímu času natáčení prý řada dobrovolníků nemohla přijet.

- **10.1.**

Monika VRCHOTOVÁ, moderátorka

Češi v Americe se už dnes vydají volit prezidenta. K volbám v cizině se přihlásilo na 7 200 českých voličů. Jako první půjdou k urnám ti v Brazílii, poté v Argentině a na východě Spojených států. Volit prezidenta můžou i lidé bez domova. Zájemci o historicky první přímou volbu hlavy státu totiž nemusí mít ani běžné trvalé bydliště. Podle některých sčítání v Česku žije přes 11 tisíc bezdomovců.

Veronika HLAVÁČOVÁ, redaktorka

Třeba bývalý zámečnick a řidič kamionu Honza žije na ulici v Praze už druhým rokem. O prezidentských kandidátech se dozvídá hlavně z nalezených novin.

Honza, bezdomovec

Jako představu mám. Zeman je pro lidi a když tam zařadím Fischera, tak ten je na /zvukové znamení/ všem.

Veronika HLAVÁČOVÁ, redaktorka

Bezdomovkyně Magdalena by si zas přála, aby mohl zůstat v čele republiky Václav Klaus.

Magdalena, bezdomovkyně

Mám ráda totiž i jeho manželku. Je to jediný z prezidentů, který ohledával spravedlivost.

Veronika HLAVÁČOVÁ, redaktorka

Vladimír Řepka z ministerstva vnitra Impulsu řekl, že bez klasického trvalého bydliště se volí přes voličský průkaz. Pokud někdo nemá ani doklad totožnosti, může zažádat o provizorní.

Vladimír ŘEPKA, mluvčí ministerstva vnitra

A ten se vydává právě v souvislosti s výkonem volebního práva. Vydají vám ho okamžitě, nemusíte za to nic platit a na tenhle ten občanský průkaz je možné potom

volit.

Veronika HLAVÁČOVÁ, redaktorka

Veronika Hlaváčová, Rádio Impuls.

- **5.1.**

Televize Prima včera nabídla první souboj dvou nejžhavějších kandidátů na Hrad Miloše Zemana a Jana Fischera. Deníky a zpravodajské weby si všimly třeba toho, že do kampaně se aktivně zapojila rodina obou politiků. Zemana podporuje jeho mladá dcera a Fischera syn. Podle serveru Lidovky.cz ovládl klání expremiér Miloš Zeman, který působil přesvědčivěji a nenechal se rozhodit publikem, ani moderátorem. Novinky zase zmiňují, že Jan Fischer byl více emotivní. O zpestření se postaral americký novinář Erik Best, který si oba politiky vyzkoušel z angličtiny a ruštiny. Podle deníku Právo byl v obou jazycích Zeman přesvědčivější a zejména v ruštině svého soupeře jasně předčil. Oba v průběhu téměř dvouhodinového duelu ostře kritizovali amnestii prezidenta Václava Klause.

Z přepisů je zřejmá povrchnost, s jakou se zpravodajství Rádia Impuls tématu věnovalo. Fischer byl od počátku spolu se Zemanem **největším favoritem podle výzkumů preferencí, tedy středem mediální pozornosti, a vděčná témata jako kontroverze s populárním hercem byla logicky zejména pro bulvárněji laděná média zajímavým tématem.** Nešlo však o žádnou záměrnou kampaň, cílenou proti jednomu z kandidátů. Rádio přineslo i reakci Jana Fischera k celé věci prostřednictvím jeho mluvčí.

Nelze počítat s tím, že každému bude věnován zcela rovnovážný počet pozitivních, negativních a neutrálních zpráv tak, aby bylo vše statisticky srovnáno. Takové zpravodajství je nepředstavitelné a ztrácí smysl. **Zpravodajství musí především reflektovat události, činy, postoje, osobnosti kandidátů a také reakce na ně ze strany veřejnosti a další relevantní kontexty.** Pokud tak činí, potud prostě odráží realitu, jakkoli často povrchně a bulvárně. Zejména v případě prezidentské kampaně, přinášející přemíru událostí každý den, média reagují bezprostředně a aktuálně a mohou tak pochopitelně při zpětném celkovém zhodnocení vznikat různé statistické nerovnosti. Cílená kampaň proti nebo naopak ve prospěch jedné veličiny je však něco zela jiného a prokázat takové úmyslné počínání toho kterého média by vyžadovalo mnohem jednoznačnější důkazy. S odstupem času se navíc jeví průkazným, že informace o Fischerově minulosti ani nemohly vést k fatálnímu poškození kandidatury Jana Fischera – ve stejném kontextu dřívější příslušnosti ke KSČ je často spolu s Fischerem zmiňován i Miloš Zeman, který se přesto později stal prezidentem (a tady je třeba poukázat na dobrou práci rádia, neboť ačkoli původní Hanákova iniciativa směřovala jen proti Fischerovi, ve zprávách o jeho vyjádření zaznělo doplnění, že v KSČ byl svého času i Zeman).

Závěr:

Analýza neshledala porušení zákona ve zpravodajství Rádia Impuls v období od 7. listopadu 2012 do 26. ledna 2013 v souvislosti s informováním o osobě prezidentského kandidáta Jana Fischera.

Zpracoval: V. Nejedlý, 16.5.2013